

Eiropa zonas banku veiktās kredītēšanas 2019. gada oktobra apsekojums: galvenie rezultāti Latvijā

2019. gada oktobrī Latvijas Banka sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku veica eiropa zonas banku veiktās kredītēšanas apsekojumu par kredītēšanas attīstības tendencēm 2019. gada 3. ceturksnī un prognozēm 2019. gada 4. ceturksnim. Aptaujā piedalījās četras Latvijas kredītiestādes, kuru kopējā tirgus daļa nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību kredītēšanā ir pietiekami liela, lai raksturotu kredītēšanas attīstību Latvijā kopumā. Apsekoto kredītiestāžu sniegtās atbildes tiek ietvertas eiropa zonas banku veiktās kredītēšanas aptaujas rezultātos.

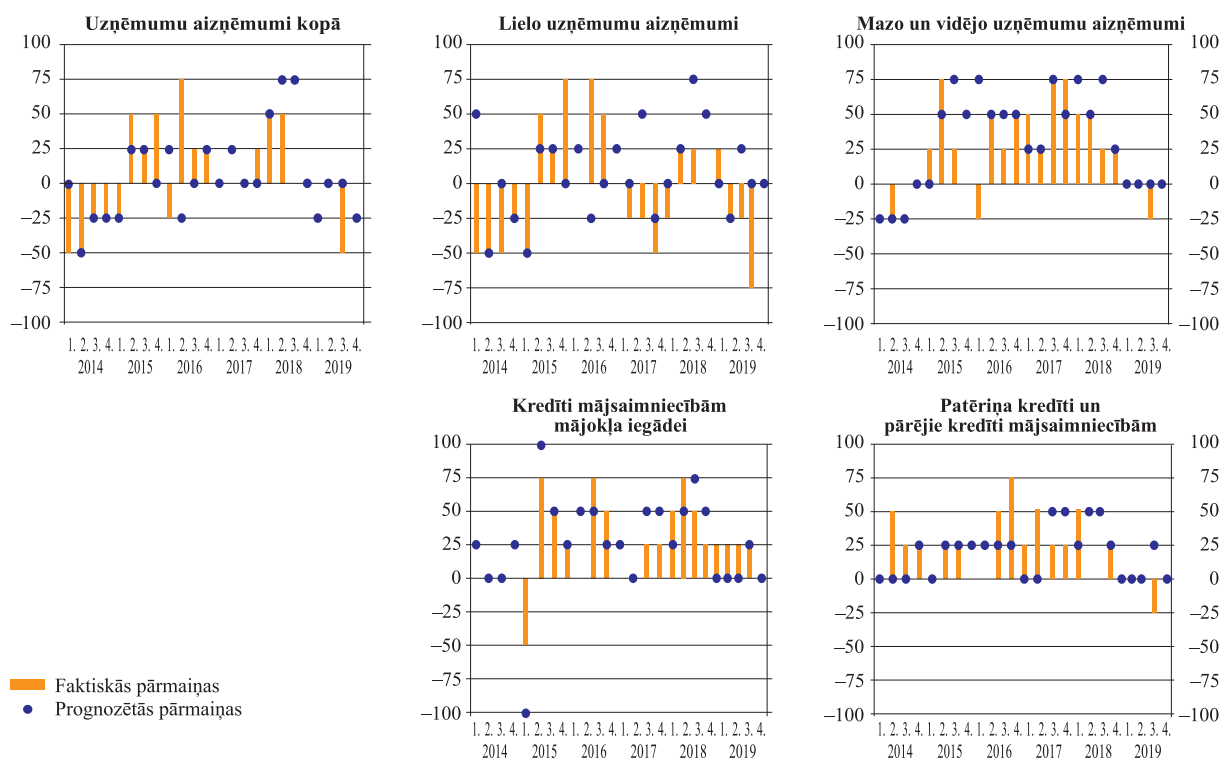
Aizdevumi uzņēmumiem

2019. gada 3. ceturksnī saruka uzņēmumu pieprasījums pēc aizdevumiem – divas no četrām aptaujātajām Latvijas kredītiestādēm norādījušas uz nelielu pieprasījuma kritumu. Pieprasījums pēc aizdevumiem lielajiem uzņēmumiem samazinājās vairāk nekā pēc aizdevumiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, savukārt termiņu dalījumā pieprasījums pēc ilgtermiņa aizdevumiem samazinājies vairāk nekā pēc īstermiņa aizdevumiem. Uz pieprasījuma kritumu pēc ilgtermiņa aizdevumiem lielajiem uzņēmumiem norādīja trīs kredītiestādes, savukārt uz pieprasījuma sarukumu pēc īstermiņa aizdevumiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem – tikai viena (sk. 1. att.).

1. attēls

KREDĪTU PIEPRASĪJUMA PĀRMAIŅAS

(par lielāku kredītu pieprasījumu ziņojušo kredītiestāžu neto skaits; %)

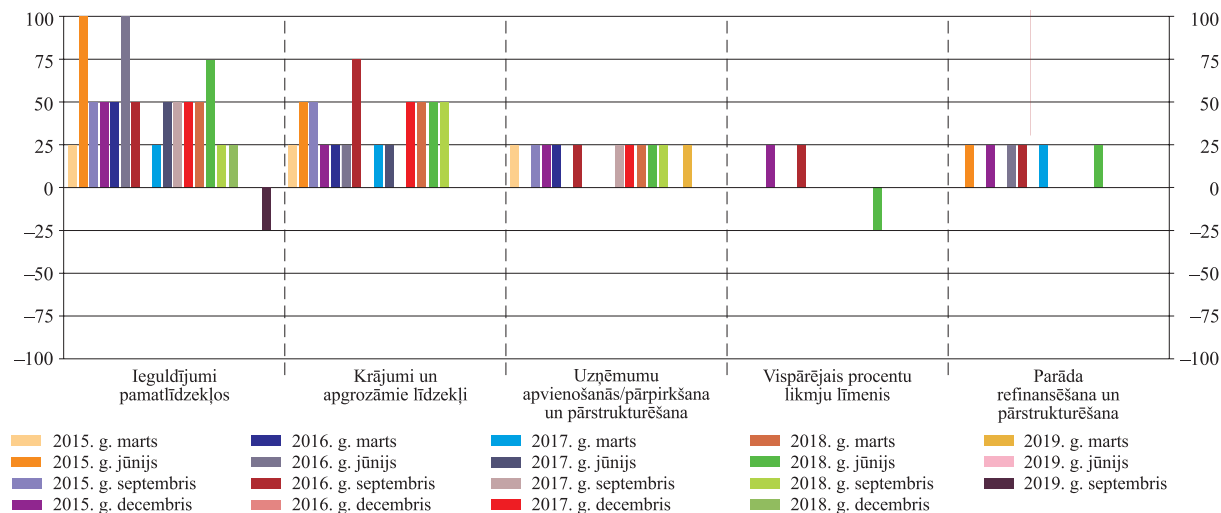
Kredītu pieprasījuma samazināšanos veicināja ekonomiskās perspektīvas vājināšanās, mazāka nepieciešamība pēc ilgtermiņa aizdevumiem un citu kredītiestāžu aizdevumi – uz katru no šiem faktoriem norādīja viena aptaujātā kredītiestāde (sk. 2. att.). 2019. gada 3. ceturksnī vērotais kredītu pieprasījuma kritums, visticamāk, ir vienreizējs: tikai viena no četrām kredītiestādēm 4. ceturksnī paredz nelielu pieprasījuma pēc aizdevumiem uzņēmumiem samazināšanos.

2. attēls

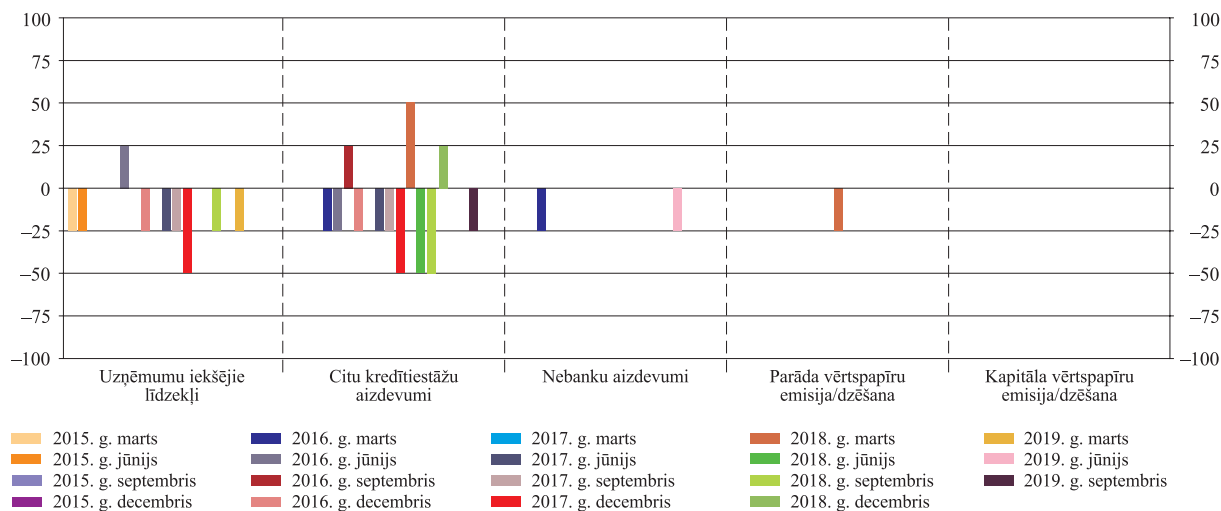
DAŽĀDU FAKTORU IETEKME UZ UZŅĒMUMU PIEPRASĪJUMU PĒC AIZDEVUMIEM

(par faktoru pozitīvo ietekmi ziņojušo kredītiestāžu neto skaits; %)

a) Finansējuma vajadzības, aizdevumu pieprasījuma pamatā esošie veicinošie faktori vai mērķi

b) Alternatīvu finanšu avotu izmantošana

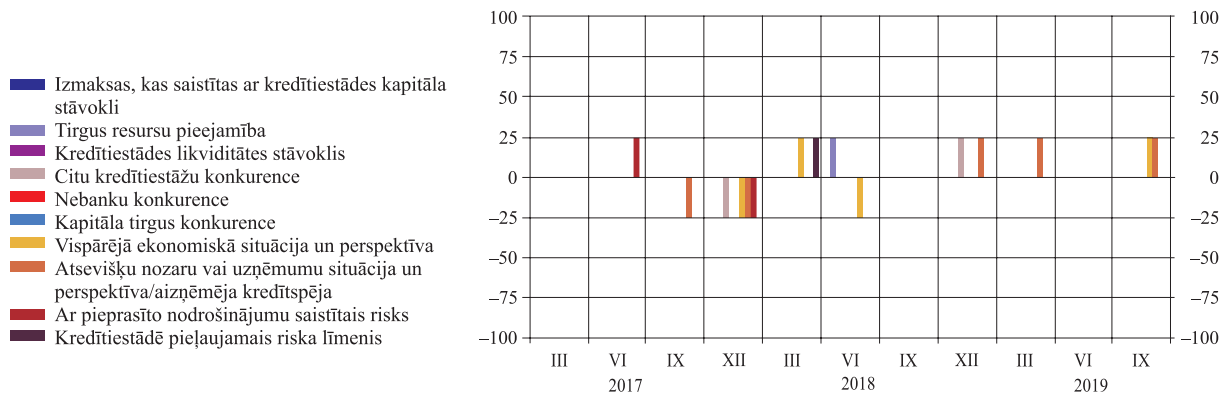

Latvijas kredītiestādes 3. ceturksnī nemainīja nedz kredītu standartus, nedz kredītu noteikumus un nosacījumus aizdevumiem uzņēmumiem. Minētajā kredītēšanas segmentā līdzšinējā līmenī saglabājās arī noraidīto kredītu pieteikumu īpatsvars. Tomēr viena no kredītiestādēm norādīja, ka 2019. gada 4. ceturksnī vājākas ekonomiskās situācijas un perspektīvas, vājākas nozaru un uzņēmumu situācijas un augstāka aizņēmēju kredītriska ietekmē varētu padarīt nedaudz stingrākus kredītu standartus ilgtermiņa aizdevumiem gan lielajiem, gan mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (sk. 3. att.).

3. attēls

STINGRĀKU KREDĪTU STANDARTU PIEMĒROŠANU AIZDEVUMIEM UZŅĒMUMIEM SKAIDROJOŠIE FAKTORI

(par faktoru pozitīvo ietekmi ziņojušo kredītiestāžu neto skaits; %)

Kredīti mājāsaimniecībām mājokļa iegādei

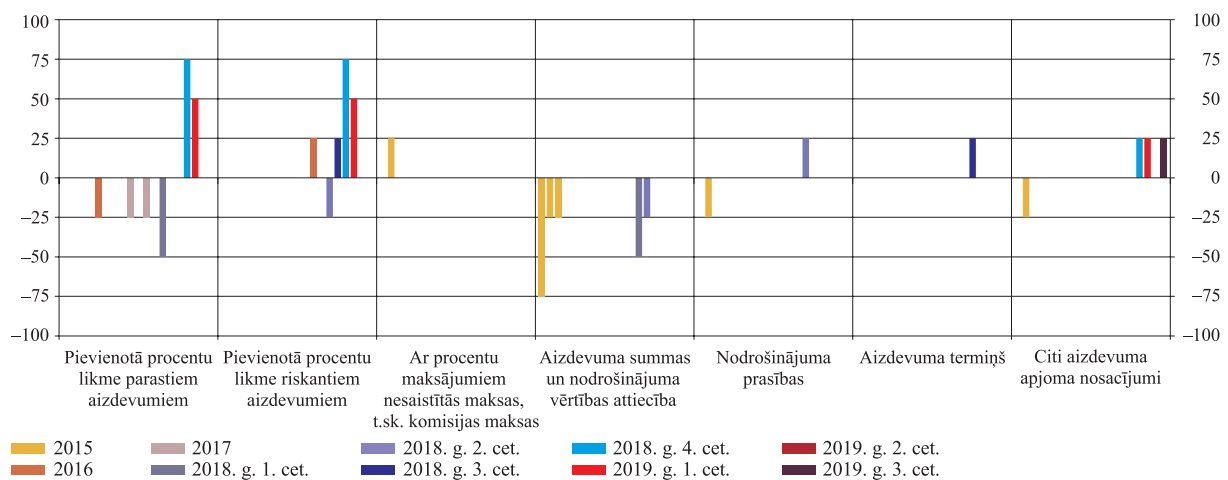
Pieprasījums pēc kredītiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei 2019. gada 3. ceturksnī pieauga. Viena no četrām aptaujātajām Latvijas kredītiestādēm norādīja, ka 3. ceturksnī palielinājās pieprasījums pēc kredītiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei, augot šāda pakalpojuma īpatsvaram. Savukārt 4. ceturksnī visas minētās kredītiestādes gaidīja nemainīgu kredītu pieprasījumu.

Kredītu standarti, kā arī noraidīto kredītu pieteikumu īpatsvars aizdevumiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei pārskata periodā nemainījās. Latvijas kredītiestādes neplānoja mainīt kredītu standartus kredītiem mājāsaimniecībām mājokļa iegādei arī nākamajā ceturksnī. Viena kredītiestāde 3. ceturksnī nedaudz stingrākus padarīja kredītu apjoma ierobežojumus (sk. 4. att.).

4. attēls

NOTEIKUMU UN NOSACĪJUMU PĀRMAIŅAS KREDĪTIEM MĀJSAIMNIECĪBĀM MĀJOKĻA IEGĀDEI

(par kredītu noteikumu un nosacījumu stingrības pastiprināšanu ziņojušo kredītiestāžu neto skaits; %)

Patēriņa kredīti un pārējie kredīti mājāsaimniecībām

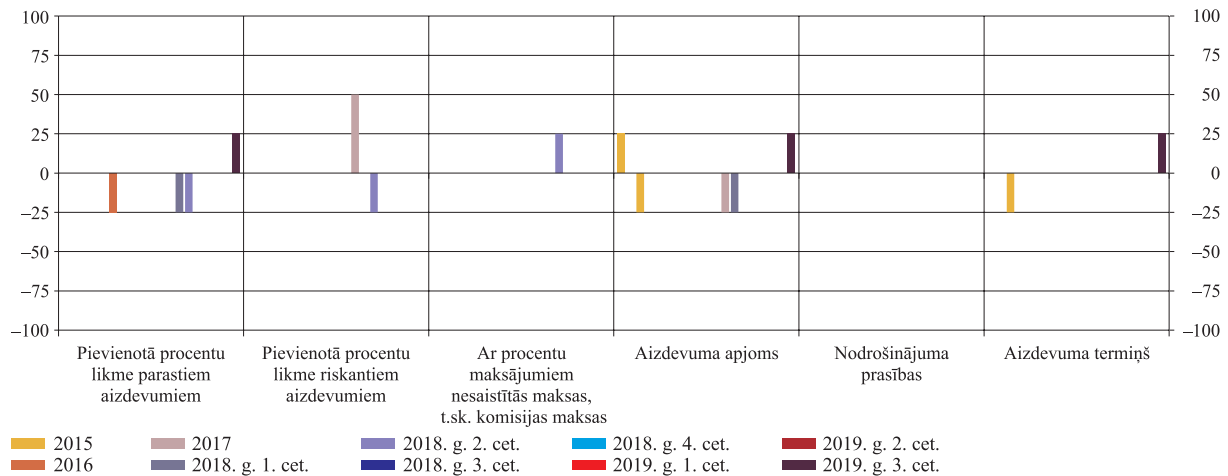
Pieprasījums pēc patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājāsaimniecībām 3. ceturksnī samazinājās vienā no četrām aptaujātajām Latvijas kredītiestādēm stingrāku normatīvo aktu prasību dēļ. Attiecībā uz nākamo ceturksni visas aptaujātās Latvijas kredītiestādes norādīja, ka attiecīgajā kredītēšanas segmentā negaida pieprasījuma pārmaiņas.

Patēriņa kredītiem un pārējiem kredītiem mājāsaimniecībām kredītu standarti 3. ceturksnī netika mainīti. Viena no četrām aptaujātajām Latvijas kredītiestādēm nedaudz paaugstināja pievienoto procentu likmi parastiem patēriņa kredītiem un citiem kredītiem mājāsaimniecībām, lēmumu pamatojot ar normatīvo aktu grozījumu ietekmi. Minētā kredītiestāde attiecīgajā kredītēšanas segmentā arī nedaudz samazināja izsniegto kredītu lielumu un termiņu (sk. 5. att.). Tajā pieauga arī noraidīto patēriņa kredītu pieteikumu īpatsvars.

5. attēls

NOTEIKUMU UN NOSACĪJUMU PĀRMAIŅAS PATĒRĪŅĀ KREDĪTIEM UN PĀRĒJIEM KREDĪTIEM MĀJSAIMNIECĪBĀM

(par kredītu noteikumu un nosacījumu stingrības pastiprināšanu ziņojušo kredītiestāžu neto skaits; %)

Papildjautājumi

2019. gada oktobrī eiro zonas banku veiktās kredītēšanas apsekojumā kredītiestādēm tika uzdoti vairāki papildjautājumi par kredītiestāžu pieeju finanšu tirgum, negatīvās noguldījumu iespējas procentu likmes ietekmi un citiem kredītēšanas aspektiem.

Atbildot uz papildjautājumiem par pieeju finanšu tirgum, viena aptaujātā Latvijas kredītiestāde pauda gaidas, ka 4. ceturksnī tai nedaudz uzlabosies vidēja un ilgāka termiņa parāda vērtspapīru tirgus pieejamība. Savukārt attiecībā uz negatīvo noguldījumu iespējas procentu likmi viena aptaujātā Latvijas kredītiestāde norādīja, ka 2019. gada 2. un 3. ceturksnī negatīvas noguldījumu iespējas procentu likmes ietekmē nedaudz mazinājušies tīrie procentu ienākumi, bet divas kredītiestādes gaida, ka tas notiks 2019. gada 4. ceturksnī un 2020. gada 1. ceturksnī. Viena kredītiestāde gaida, ka Eiropas Centrālās bankas noteiktā negatīvā noguldījumu iespējas procentu likme nākamajā pusgadā lejupvērsti ietekmēs mājāsaimniecībā mājokļa iegādei izsniegto kredītu procentu likmes.